

Carol Klok

Graf mit een verhael

Graf van De Ruyter de Wildt in Buil.

Veur de liefhebbers van de Stellingwarver streekgeschiedenis bin karkhofen in oonze kontreinen vaeke antrekkelijke plakken om zomar es wat omme te beinse-len. Somstieden kuj' d'r letterlik veur inter-ressaante bevienings kommen te staon. Zo leup 'k nog niet zo lange leden op 't karkhof van Buil tegen et graf an van een zekere De Ruyter de Wildt, vlakbi'j de klokkestoel mit zien oolde luudklokke van 1399. De dubbele naeme op 'e beheurlike grafstien trok mien andacht. Nao wat onderzuuk dee blieken dat de beroemde Nederlaanse zeeheld admiraal

De Ruyter een vere veurvader was van de in Buil begreven Jacobus Franciscus de Ruyter de Wildt. Hieronder wat meer over disse grootgrondbezitter die nooit vermoeden kund hadde dat de naeme die hi'j an zien laandgoed in et vroegere Klein Waoteren gaf ok de naeme wodde van et tegenwoordige dörp Zorgvlied.

Oold- Indiëgaonders kopen Groot - en Klein Waoteren

Doe in 1859 de Maotschoppi'je van Weldaodighied feliet gong wodden et jaor daarop

Et laandhuus Castra Vetera in Zorgvlied. Op 'e achtergrond de toren van de Andreaskarke.

heur bezittings in Groot Waoteren (now Waoteren) en Klein Waoteren (now Zorgvlied) veur 52.905,50 guldens - zoe'n dikke zes ton an tegenwoordige euro's - verkocht an twee manluden. Onder eren in de *Liwwadder Kraante* van 21 september 1860 las ik dat mien betovergrootvader Adriaan Kasper van Groot Waoteren - hi'j warkte as opziener bi'j de Maatschoppi'je - de meensken die belangstelling toonden rondleided hadde langs de gronden en bouwarken die in verschillende kraanten te koop stonnen.

De iene koper was D.H.R. van Gelder van Leiden, de aandere J. F. de Ruyter de Wildt van Amsterdam. Disse beide kenden mekeer haost zeker vanuut Nederlaans Oost-Indië waar zi'j as kolonisten een vermogen bi'j mekeer gadderd hadden. De mannen wollen kennelik heur centerasie investeren in Drentse grond die doe spotgoedkoop was.

Van Gelder kreeg bi'j een verkoop die holen wodde in 't logement De Oolde Veenhoop van Smilde zoe'n dikke 640 bunder grond toewezen, mit daorbi'j een boereplaetse in Groot Waoteren. In wat now et hotel in Frederiksoord is kwam Ruyter de Wildt in 't bezit van zoe'n 1300 bunder laand in Klein

Waoteren. Daor stonnen ok nog et vroegere Laandbouwinstituut op, een boerderi'je mit een schaopekooi en de bedoeninkies van wat keuterboerties.

De Ruyter de Wildt gaf zien ni'je grondbezit de naeme van Laandgoed Zorgvlied. Mischien wel omdat hi'j him gien zorgen meer maeken hoefde over de weerde van zien in de grond mit gebouwen belegde centen. Op zien laandgoed leut de grootgrondbezitter in 1861/'62 een groot butenhuus bouwen. De meensken uut de omkrietten hadden et over 'et kesteel' as et gong om et indrokwekkende huus mit achttien kaemers en een hoogte van vuuftien meter dat an et begin van de Keukenlaene bouwd wodde. Aj' d'r boven op stonnen koj' bi'j helder weer de karketoren van Stienwiek en de uitkietoren van Oranje-woud zien.

Wel een dubbele naeme mar niet van aodel

Jacobus Franciscus de Ruyter de Wildt (1809-1870) wodde op 20 december 1809 geboren. Zien heit Jacobus de Wildt was doe borge-meister van Nieuwer-Amstel bi'j Amsterdam. Iene van zien mem Jacoba Maria Parker heur

betovergrootmoeders was een kleindochter van de admiraal Michiel Adriaanzeune de Ruyter. Ondaanks dat d'r vanof de admiraal tot an Jacoba toe zes generaosies over hennegaon weren, kreeg z'j et nao heur trouwen mit Jacobus de Wildt bi'j keuning Willem I veur mekeer dat heur man en beide zeunen Jacobus Franciscus en Johan Willem in 1817 de naeme De Ruyter veur die van De Wildt zetten mochten. Z'j konnen ok et familie-waopen van De Ruyter gebruiken.

Jacob Parker heur oorspronkelik uut Engelaand ofkomstige veuroolden weren van aadel. Daoromme vreug z'j de keuning ok nog om heur man en kiender een aodelike titel te geven. Mar dat verzuuk wodde ofwezen. Jacobus de Wildt zat daorveur niet genoeg in de sloppe was.

Van Jacob de Ruyter de Wildt is gien ofbelinge vunen, wel van zien zeune Alexander.

Kolonist in Indië

Jacob de Ruyter de Wildt gong om 1834 henne naor Nederlaans-Indië. Hi'j warkte daor in Semarang op Java as ambtener bi'j de Nederlaanse Haandelsmaatschoppi'je. As bi'jverdienste dreef hi'j 80 km zudeliker een plantage. Jacob trouwde in 1837 mit de in Semarang geboren Henriette Otteline Clara Elisabeth Holmberg de Beckfelt. Z'j was tien jaor jonger en kwam uut een slim rieke familie. Et echtpeer gong in Semarang wonen in een laandhuis mit een grote kaampe mit gespikkelde hatten veur 't anzien. D'r wodden drie zeunen geboren, Jacob Willem, Willem Jan en Alexander. De jongste zeune Alexander zol van 1868 of vuuf jaor laank borge-meister van Smilde wezen.

Et gezin De Ruyter de Wildt bleef tot 1854 in Indië en gong doe weeromme naor Amsterdam. In 1862 betrokken z'j et ni'jbouwde laandhuus in Klein Waoteren. Daorbi'j was ok een koetshuus en peerde- en koestal. Veur de bouw van et gehiel weren zoe'n kwat miljoen stiender met peerd en waegen over haost onbegaonbere mennings anvoerd vanuut Willemsoord. Inkelde peerden overleefden dat niet.

Et laandgoed Zorgvlied beston veerder uut bos, heide en hujlaand. Op stokken anmaekte heide wodden onder eren eerpels, rogge en boekweit verbouwd. D'r weren ok een tal boerderi'jen mit koenen, varkens en schaopen. Van disse laeste beesten hadde De Ruyter de Wildt, tegere mit Van Gelder, d'r zoe'n duzend, mit eigen schaophuders in dienst. Over de op et boerebedrief van de familie Talen kaarnde botter wodde tot veer in de omgeving slimme pocht. Bosbaos Roos hul him in de bossen doende mit de perduktie van veural ieken- en birkenhooft. En de tuunman Gerritsen was de baos van de gruuntetuun en de verschillende vruchtboemen, die bi'jglikeks lekkere kossen en viegen opbrochten. De Ruyter de Wildt zels zal wel

de leiding had hebben over de bedrievighied op et laandgoed.

Arfstokken van de admiraol

Jacoba Maria Parker, de mem van Jacob de Ruyter de Wildt, bezat vule weerdevolle arfstokken van heur veurvader de admiraol. Zoas kapteinsbrieven, dagboeken, een gouden saobel as eretecken van de verovering van Chattam, schilderij'en en familiepetretten. En ok nog de reservesleutels van De Ruyter

zien graftombe in Amsterdam. Een dikke twintig jaor nao 't overliden van Jacoba in 1841 kwammen al disse spullen bi'j heur zeune Jacob op et Laandgoed Zorgvlied terecht. Meer dan vuventwintig jaor nao Jacob zien dood in 1870 wodde alles deur de naokommelings verkocht an et Rieksmuseum in Amsterdam. De opslag en et opknappen van de spullen was veur de familie te kostber wodden.

Zeeheld admiraol De Ruyter

Michiel Adriaanzeune de Ruyter (1607-1676) van Vlissingen, een tiedgenoot van de bekende Stellingwarver Pieter Stoefzaand van Peperge, gong al op zien elfde jaor de zee op. Op zien dattigste hadde hi'j him opwarkt tot kaptein bi'j de marine. Al gauw hadde De Ruyter genoeg centerasie verdiend om an de wal rentenieren te gaon. Mar dat gong niet deur. In 1652 wodde him vraogd om vlootvoogd te wodden doe oonze Republiek veur de eerste keer op 'e Noordzee in oorlog kwam mit Engelaand. Naodat een jaor laeter de vrede tekend wodde nam De Ruyter as vice-admiraol nog diel aan verschillende oorlogen in de Oostzee. Ook streed hi'j tegen de piraoteri'je in de Middellaanse Zee.

Zien grootste sukses behaalde De Ruyter tiedens de tweede oorlog mit de Engelsen. In zien beroemd wodden Tocht naor Chattam van juni 1667 wodden dattien Engelse marineschippen tot zinken brocht. In 1670 sneuvelde de admiraol in de baai van Syracuse op Sicilië naodat iene van zien bienen an fladden scheuten was. De zeeman wodde bi'jzet in een indrokwekkend praolgraf in de Ni'je Karke an de Dam van oonze heufdstad. Hi'j leut een vermogen nao van now zo'e'n vierehalf miljoen euro.

Vroeger zongen we op 'e legere schoele nog et lietien over De Ruyter dat begon mit: 'In een blauw gerute kiel, dri'jde hi'j an 't grote wiel ...' In 2015 koj in de bioskoop een historische aeventurenfilm over de zeeheld zien.

Et levensaende van De Ruyter de Wildt

Tiedens zien leven legde Jacob de Ruyter de Wildt him nog toe op et schilderen van laand-schoppen in de trant van de Haagse Schoele. In zien tied op et Laandgoed Zorgvlied wodde de man nog veurdreugen as lid van de Twiede Kaemer, mar hi'j wodde niet keuzen.

De Ruyter de Wildt raekte op 25 november 1870 op 60-jaorige leeftied uut de tied. Hi'j raekte om ondudelike reden begreven in Buil en niet, zoas te verwaachten, in Diever. Mischien gong hi'j bi'j leven op 'e zundaegen graeg in Buil naor de kärke. Onder de briede grafstien was ok ruimte beschikber veur zien vrouw as et zo veer was. Mar de wedevrouw verhuusde nao de dood van heur man eerst naor De Smilde en doe naor Arnhem. Daor raekte ze in 1886 uut de tied en zal ze ok wel begreven wezen.

Et laandgoed Zorgvlied kwam in 1879 in hanen van Lodewijk Guillaume Verwer die et laandhuus de naeme Zorgvlied gaf. Daorveur hadde de familie Reuter d'r woond en nao Verwer was et van de families Ackermann en Paskan. Willem Frederik Ackermann nuumde et huus Castra Vetera, Latiens veur 'de oolde kaamp'. Die naeme zol verwiezen naor een vroeger Romeins legerkaamp bi'j Xanten an

de Rijn in Duutslaand. Ackermann zien vrouw Luise Hahne was 'n Pruus.

In 1939 wodde et laandhuus Castera Vetera sloopt. De oorspronkelijke naeme Zorgvlied van et laandgoed bleef vanof ongeveer 1900 deurleven in de naeme van et tegenwoordige dörp Zorgvlied. As andenken an de vroegere grootgrondbezitter is daor now nog de De Ruyter de Wildtlaene.

Bronnen

- 'Het landgoed "Zorgvlied" van den heer J.F. de Ruyter de Wildt', *Landbouw- courant*, 21 oktober 1869.
 - Otto van de Meij, 'Hoeders van De Ruyters naam', *Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie*, Den Haag, 2008.
 - Janneke Hielkema en eren, *Uit de geschiedenis van Wateren, Zorgvlied en Oude Willem*, Stellingwarver Schrieversronte, 2020.
 - Jan Blauw en eren, *Fragmenten uit de geschiedenis van de gemeente Diever*, Historische Vereniging Gemeente Diever, 2021.
 - www.dieversarchief.nl; www.delpher.nl; www.deruyter.org; www.dorpsarchief.jouwweb.nl; geni.com; https://nl.wikipedia.org/wiki/Michiel_de_Ruyter
-